

Samen
met ouders

Samen
met medewerkers

Samen
met ketenpartners

icare
jeugdgezondheidszorg
espria

in 2023

Samen
in de organisatie

Icare JGZ in 2023

met ouders

met medewerkers

met ketenpartners

in de organisatie

Voorwoord - Joann Hinrichs, Directeur Icare JGZ

Onze missie in beeld

We hadden in 2022 **19.094** kinderen in zorg in **13** gemeenten

191

medewerkers

Drenthe

- Aa en Hunze
- Coevorden
- Meppel
- Tynaarlo

Veluwe

- Elburg
- Ermelo
- Harderwijk
- Nunspeet
- Oldebroek
- Putten

161

vrijwilligers

Flevoland

- Dronten
- Lelystad
- Zeewolde

Op **24** consultatiebureau locaties
en **6** AZC's

Wat zeggen ouders?

"Fijne medewerkers, heel open en eerlijk, luisteren goed en geven advies waar nodig. Fijne bejegening naar ouder en kind. Echt top!"

"Het consultatiebureau kent mijn kind, zij hebben alle gegevens en zijn nauw betrokken."

"Ik vind het contact met het consultatiebureau prettig laagdrempelig en er is expertise."

[met ouders](#)[met medewerkers](#)[met ketenpartners](#)[in de organisatie](#)

Voorwoord

Joann Hinrichs
Directeur Icare JGZ

Voor u ligt het jaarverslag 2023 van Icare JGZ. In de afgelopen jaren zien we in de zorg steeds duidelijker hoe lastig de stijgende zorgvraag te combineren is met krappere budgetten en de krapte op de arbeidsmarkt. Dit raakt ook Icare JGZ. Zo heeft de krapte op de arbeidsmarkt er mede voor gezorgd dat dit jaar de lonen flink stegen. Hiermee is de achterstand in lonen bij zorgberoepen wel teruggebracht. De keerzijde is dat de zorg daarmee ook duurder wordt. Als Icare JGZ doen we eerlijk zaken, vragen niet meer dan nodig is en dragen ons deel bij. Het is prettig om te merken dat in tijden van onvoorziene tegenwind, de gemeenten in alle wederkerigheid dat ook doen en ons geholpen hebben deze extra kosten te dragen. Hier spreekt vertrouwen uit.

Preventie in de jeugdgezondheidszorg beperkt zich al lang niet meer tot vaccineren, wegen en meten en daarmee het voorkomen van nare ziekten en groeiafwijkingen. Voor de geboorte heeft Icare JGZ al contact met aanstaande ouders en kan, waar nodig, al ondersteuning in gang worden gezet. We zijn dit jaar organisatiebreed gestart met de **GIZ-methodiek** om gezamenlijk met de ouder(s) de zorgbehoefte te inventariseren. De samenhang tussen opvoeding, ontwikkeling en omgeving wordt daarmee besproken en dit werkt voor ouders vaak verhelderend. Allerlei aspecten die van invloed zijn op het gezond en veilig opgroeien komen daarmee nadrukkelijker aan bod.

met ouders

met medewerkers

met ketenpartners

in de organisatie

Voorwoord

Eerder in beeld zijn en meer onderwerpen die aandacht krijgen bij consultaties zorgen niet voor een toename van het zorgaanbod, integendeel. Ons uitgangspunt is dat ouders verantwoordelijk zijn voor hun kind en dat staat altijd centraal bij de wijze waarop wij zorg verlenen. Dat betekent soms meer doen en soms minder, soms online en soms in groepen, soms individueel en soms bij de ouders thuis. Zo zijn we trots dat we aan de wieg hebben gestaan van het promotieonderzoek van onze oud-collega Janine Benjamins. Uit haar onderzoek blijkt dat de manier waarop we ons dossier hebben ingericht daarmee juist ouders in hun eigen verantwoordelijkheid ondersteunen. Ook doen we eigen onderzoek om scherp aan te kunnen en blijven sluiten bij de vragen van ouders: geen standaard aanbod, maar maatwerk in lijn met de vraag.

Als Icare JGZ zijn we van mening dat niet alle vragen van ouders direct zorgvragen zijn. We helpen ouders onderscheid te maken tussen normale uitdagingen die bij opvoeden horen en problemen die meer ondersteuning vragen. Daarnaast herontdekken we samen met ouders en vrijwilligers de kracht van de maatschappij. Niet alle ondersteuning hoeft namelijk van zorgprofessionals te komen. In het programma Home-Start bijvoorbeeld ondersteunen vrijwilligers, vaak zelf ook ouders, andere ouders. En in de meeste gemeenten bieden we inmiddels consultaties in groepsverband aan. Ouders ervaren dit vaak als prettig en waardevol. In appgroepen gaan zij daarna geregeld bij en met elkaar te rade over vragen die zij hebben. We streven hiermee naar laagdrempelige toegang met een krachtige preventieve insteek op alle facetten die belangrijk zijn rond opvoeding, om de ouder te ondersteunen in de bevoorrechte en soms ook lastige verantwoordelijkheid die met ouderschap gepaard gaat.

We're on a mission

met ouders

met medewerkers

met ketenpartners

in de organisatie

Onze strategische koers 2020-2024 is de basis van waaruit wij als Icare JGZ koersen. Deze praatplaat laat zien vanuit welke kernwaarden wij onze activiteiten ontplooiën.

Samen met ouders

Consultatiebureau, meer dan meten en wegen

Home-Start

Eerste contact ouders is meestal al prenataal

Vragen van ouders staan centraal

Laagdrempelig huisbezoek na de bevalling

Contactmomenten op het consultatiebureau

Groepszorg

Afronden van onze zorg

Hoe evalueer je de zorg bij ouders

Consultatiebureau, meer dan meten en wegen

Preventieve Jeugdgezondheidszorg is onze basis

Icare JGZ is er voor alle (aanstaande) ouders en hun kinderen van -9 maanden tot 4 jaar. Wij geven (gratis) advies, voorlichting en ondersteuning bij het gezond opvoeden en laten opgroeien van kinderen en bieden preventieve onderzoeken (bijvoorbeeld ogen, oren, groei) en begeleiding bij de ontwikkeling van kinderen. Zo vervullen wij een belangrijke rol in het zo vroeg mogelijk signaleren van risico's, korte ondersteuning en doorverwijzing. Ook voeren we het [Rijksvaccinatieprogramma](#) uit. Ons motto is 'ouder in regie'.

Margriet Bergsma

Jeugdverpleegkundige in team Meppel, vertelt hoe ze vanuit onze visie de jeugdgezondheidszorg uitvoert.

Eerste contact ouders is meestal al prenataal

“Mijn eerste kennismaking met ouders is meestal tijdens het contactmoment waarin de Maternale Kinkhoest Vaccinatie (MKV) centraal staat. Ik vind het prettig om ouders dan alvast welkom te heten, zodat ze ons leren kennen. Ik vertel wat onze rol is als het kindje geboren is. Ook bespreek ik de huidige (thuis)situatie om te achterhalen of ouders, nu of later, eventuele extra zorg nodig hebben. Soms ga ik dan op huisbezoek of bel ik ouders voor de bevalling nog eens op. Ik merk dat ouders het fijn vinden om al tijdens de zwangerschap het eerste contact met ons te hebben.”

Vragen van ouders staan centraal

“Ik vind het belangrijk om naast de ouders te staan, zodat zij ervaren dat ze al hun vragen mogen stellen en dat we daarbij werken vanuit een houding zonder oordeel. Wij leveren maatwerk en in onze adviezen sluiten we zo goed mogelijk aan bij de vragen en de leefomgeving van ouders. Zo geven we vertrouwen in het ouderschap en de samenwerking met ons. Ik merk dat door hierin te investeren, ouders ons laagdrempeliger bevragen.”

“Soms merk ik dat ouders de jeugdgezondheidszorg zien als een soort verplichting. Ik bespreek dit met hen door onze werkwijze uit te leggen. Ik vertel vooral dat ons uitgangspunt is dat we aansluiten bij de vragen van ouders en dat zij zelf richting bepalen. Daar stemmen we op af. Door ouders op hun gemak te stellen, ontstaat meer ruimte om onderwerpen bespreekbaar te maken. Ik vind het belangrijk om erkenning te geven aan gevoelens van ouders en hierop in te spelen.

In het contact met ouders vind ik het ook belangrijk om geen ‘rol’ aan te nemen. Ik neem mezelf als gelijkwaardige mee in mijn werk. Zo probeer ik altijd een optimale balans te vinden tussen een comfortabele sfeer en professioneel handelen. Het blijft altijd persoonlijk, dat vind ik het leuke aan ons vak. Om het gesprek met ouders verder te verdiepen en samen tot de kern te komen waar zorgbehoefte is of mogelijk kan ontstaan, werken we sinds kort met een nieuwe gespreksmethodiek: de **GIZ** (Gezamenlijk Inschatten Zorgbehoefte) methodiek. Door gesprekken via deze methode aan te gaan, krijgen ouders inzicht in de samenhang tussen de ontwikkeling, de opvoeding en de leefomgeving van hun kind.”

Laagdrempelig huisbezoek na de bevalling

“Ongeveer twee weken na de bevalling bieden we alle ouders een huisbezoek aan. Ik vind het heel bijzonder om te ervaren dat ouders het altijd prima vinden dat ik langskom. Dit is een groot goed en dat koester ik ook. Ouders kijken soms echt naar ons uit, hoewel ze niet altijd precies weten wat we hen aan ondersteuning kunnen bieden. Dit leg ik dan ook altijd zo goed mogelijk uit tijdens dit huisbezoek.

Ik ben mij er ook echt van bewust dat ik letterlijk over de drempel mag komen en te gast ben bij hen. Soms betekent dit bijvoorbeeld ook dat ik mijn schoenen uitdoe, omdat dit de cultuur is van het gezin. Door bij hen thuis te komen leer ik ouders ook op een andere, laagdrempelige manier kennen.

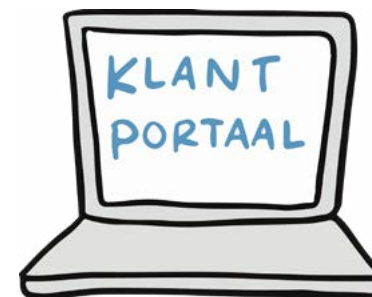

Tijdens het huisbezoek weeg en bekijk ik het kindje en komen veel onderwerpen aan de orde. Meestal zijn er vragen rondom groei en voeding. Ritme en slapen van de baby zijn eveneens veel voorkomende thema's, maar ook onderwerpen als ouderschap en sociaal netwerk komen aan de orde. Het Jeugdossier komt ook altijd aan de orde.”

“Ouders kunnen in het portaal vragen stellen aan ons, afspraken maken of wijzigen en ze kunnen altijd de rapportages teruglezen. Ik vraag ook aan ouders of ze informatie hebben ontvangen over vaccineren en of ze hier nog vragen over hebben. Daarna volgt vaak een gesprek over al dan niet vaccineren. Voor de uitvoering van de vaccinaties is uitwisseling met het RIVM van een aantal gegevens nodig. Ik bespreek dan met ouders of ze hiermee akkoord gaan.

Ik geef daarnaast uitleg over onze bereikbaarheid als team en de lactatiekundige zorg. We hebben zoveel expertise in huis, zoals bijvoorbeeld de orthopedagoog, maar er zijn ook korte lijnen met de (pre)logopedist, diëtist, en andere jeugdgezondheidszorg professionals.”

Contactmomenten op het consultatiebureau

“Tijdens de contactmomenten op het consultatiebureau staan de vragen van ouders ook weer centraal. Zelf vraag ik graag naar de genietmomentjes die ouders ervaren met hun kind. Een positieve benadering, soms met wat humor erbij, werkt vaak geruststellend. Daarnaast onderzoek ik het kindje, vaccineer ik volgens schema en voer ik de ontwikkelingsonderzoeken uit. Wanneer nodig doe ik ook een oogmeting. Bij de peuters begin ik vaak met deze test. Een peuter kan soms al zo opzien tegen deze test. Als ik die aan het begin doe, is het ijs direct gebroken. In de peuterperiode werken we regelmatig samen met de kinderopvangorganisaties. Wij hebben daarin dan meestal de centrale rol, vooral als het gaat over kinderen met een ontwikkelingsachterstand of- voorsprong. We gaan uit van de vragen van ouders, maar hierbij ervaren we ook wel eens een spanningsveld. Want soms zien wij als professionals een gedrag of ontwikkeling die niet conform leeftijd is, maar zien ouders dit anders. We gaan dan proactief het gesprek hierover aan met ouders en bespreken of er -tijdelijk- extra vervolg nodig is.

De contactmomenten met peuters vind ik zelf extra leuk door de interactie met hen. Ik kan ervan genieten als een aanvankelijk wat timide peuter uiteindelijk heel gezellig aan het kletsen raakt en enthousiast meedoet met de ontwikkelingsspelletjes. Soms daag ik ze uit door ze te vragen of ze ook snel naar binnen kunnen rennen. Ondertussen zie ik dan al zoveel aspecten (interactie ouder - kind, motoriek, taal, etc.). De afwisseling tussen al die verschillende kinderen en hun ouders maakt mijn vak erg boeiend.”

VOLGEN ONTWIKKELING
EN GROEI

Groepszorg

“Inmiddels zijn wij ook gestart met CenteringOuderschap (Centering). Ouders kunnen nu kiezen tussen groepszorg en individuele zorg. Ik vind het belangrijk dat ouders ook bij elkaar terecht kunnen met hun vragen.”

Bij Centering vervangen groepsbijeenkomsten de een-op-een-contactmomenten bij de jeugdgezondheidszorg. In de groep vinden ouders herkenning, bevestiging en steun bij elkaar. Het is de ervaring van de andere ouders wat Centering zo waardevol maakt. Zo geven ouders elkaar tips en wisselen ze verhalen uit. Er komen diverse onderwerpen over gezond en veilig opgroeien aan bod en ook is er ruimte voor onderwerpen als ouderschap en partnerschap. Tijdens de Centering bijeenkomsten komen ouders met kinderen van dezelfde leeftijd bij elkaar op het consultatiebureau. De bijeenkomsten duren twee uur en dezelfde groep komt steeds weer bij elkaar. Per groep zijn ook dezelfde Icare JGZ professionals aanwezig. Zo ontstaat er vertrouwen binnen de groep en is het makkelijker om je verhaal te delen of je vraag te stellen.

“Wat ik terugkrijg is dat ouders veel herkenning vinden bij andere ouders en dat dit geruststellend en helpend is voor hen. Ik hoorde ook van een ‘ervaren’ ouder (doet mee aan Centering met tweede kindje) dat zij het heel fijn vindt om andere ouders te ondersteunen en haar ervaringen kan delen. Zij komt zo niet alleen informatie halen, maar ook brengen.”

Afronden van onze zorg

“Als een peuter bijna 4 jaar wordt, dan is er een laatste contactmoment en wordt het jeugdossier, na toestemming van de ouders, aan de GGD overgedragen. Soms is het nodig om een overdrachtsgesprek te voeren. Dit doen we samen met ouders, kinderopvang, basisschool en eventuele andere betrokken professionals. Meestal is dit niet nodig.”

Hoe evalueer je de zorg bij ouders

“Ik vind het belangrijk dat ouders tevreden zijn over onze zorg en dat zij kwaliteit ervaren. Ik vraag bijvoorbeeld vlak voordat hun kind 1 jaar wordt hoe ouders het eerste jaar hebben ervaren en ook onze ondersteuning hierin. Vaak ontstaat dan een mooi gesprek over ouderschap. In aansluiting hierop kan ik met ouders het vervolg afstemmen.

Ook vragen we regelmatig via een digitale enquête hoe ouders onze zorg ervaren. De uitkomsten en eventuele verbeterpunten bespreken we als team.”

Recent zijn we een ouderplatform gestart. Bij een bestaande oudergroep (vanuit CenteringOuderschap) experimenteren we met het gezamenlijk bespreken van een aantal vraagstukken.

Bijvoorbeeld:

‘Hoe hebben jullie als ouders de eerste kennismaking met ons als Icare JGZ ervaren?’
en ‘Hoe vonden jullie de inhoud en vorm van het huisbezoek na de bevalling?’.

Op deze manier betrekken we ouders bij het verbeteren van onze zorgverlening. We trekken daarin samen op!

Home-Start

Home-Start biedt steun bij de opvoeding, vriendschappelijk contact en praktische hulp aan gezinnen vanaf de zwangerschap en totdat de kinderen 17 jaar zijn. In 2023 hebben de ongeveer 100 vrijwilligers van Home-Start zo'n 160 gezinnen ondersteund met het Home-Start programma in Kampen, Coevorden, Emmen, Borger-Odoorn, Aa en Hunze, Tynaarlo en Assen. Ouders, vrijwilligers en de coördinatoren zien resultaten waar we trots op mogen zijn. Ouders voelen zich weer meer in hun kracht gezet, hebben een uitbreiding van hun sociale netwerk of hebben de rust weer teruggevonden in huis. Zo maar een paar voorbeelden van de vele resultaten die behaald zijn het afgelopen jaar.

"Het is mooi om te zien dat je met je ervaring verandering tot stand kan brengen in een relatief korte periode en dat maakt me ontzettend blij. Ik heb mijn eigen jeugd als zeer fijn ervaren en dat gun ik ieder kind."

vrijwilliger

"Ik heb meer aan mijn vrijwilliger, dan aan mijn psychiater."

ouder

"Door de inzichten van de vrijwilliger heb ik een andere mindset gekregen, zij heeft mij laten zien dat het leven leuk is, ondanks de lastige omstandigheden."

ouder

Het Home-Start programma werkt, het is bewezen effectief en evidenced based. Eigenlijk zou je elk gezin een Home-Start vrijwilliger gunnen. We zien dat deze laagdrempelige vorm van ondersteuning ervoor zorgt dat er minder geïndiceerde zorg nodig is, kinderen een kansrijke start krijgen en dat de draagkracht en regie van ouders vergroot wordt. Doordat de maatschappij steeds individualistischer wordt, merken wij dat een Home-Start vrijwilliger echt het verschil kan maken. Inspelend op deze ontwikkelingen willen we in 2024 kijken of we het aanbod van Home-Start kunnen vergroten onder de gemeenten waar we als Icare JGZ al actief zijn.

“Door mijn vrijwilliger zie ik dat ik ook keuzes in mijn leven heb en dat ik niet vast zit.”

ouder

“Na mijn pensioen wilde ik graag weer van betekenis zijn, ik wilde weer een doel hebben in mijn leven, dat heb ik bij Home-Start gevonden.”

vrijwilliger

Met ouders

met ouders

met medewerkers

met ketenpartners

in de organisatie

"De complimenten die ik van mijn vrijwilliger kreeg raakten mij zo dat ik ervan moest huilen. Ik krijg nooit complimenten."

ouder

"Ik ben eigenlijk heel trots; trots dat er nog organisaties zoals Home-Start zijn die zulk belangrijk werk doen, maar vooral trots op mezelf, omdat ik hulp heb durven vragen en me dit zover heeft gebracht."

ouder

"We hebben heel veel steun gehad aan de vrijwilligster van Home-Start, ze dacht met ons mee en gaf hele bruikbare tips. Het was fantastisch zo'n kanjer als steun te hebben!"

ouder

"De vrijwilliger is de enige die me er echt toe heeft kunnen zetten ook aan mezelf te denken en aan mezelf te werken; ik ga zelfs naar de sportschool."

ouder

"Het is zo knap dat Home-Start een perfecte match heeft weten te maken, ik heb veel raakvlakken met de moeder, de klik was er gelijk. Ik ga iedere week met veel plezier naar het gezin toe."

vrijwilliger

Samen met medewerkers

Medewerkerbetrokkenheid vergroten

Richtlijnen

De inspiratiedag

De workshopdag

Medewerkerbetrokkenheid vergroten

Bij Icare JGZ vinden we het belangrijk om de medewerkerbetrokkenheid en medezeggenschap een belangrijke plek in te laten nemen. We zoeken naar een optimale vorm van samensturing, waarbij de individuele kwaliteiten en de professionaliteit van de medewerker zo goed mogelijk benut worden.

Dit resulteert ook in het gezamenlijk vorm geven aan scholing.

In 2023 hebben we dat als volgt gedaan >>

De inspiratiedag

Op onze jaarlijkse inspiratiedag geven we richting en inspiratie aan onze medewerkers door een spreker uit te nodigen, elkaar te ontmoeten en ideeën te delen en/of te maken. Dit jaar hebben we Bert Wienen, Associate Lector, lectoraat Jeugd Windesheim uitgenodigd. Bert nam ons mee in de wereld van het normaliseren door middel van sprekende metaforen over de speedboot, het riool, de paardenbloem en de orchidee.

De voorbereiding van deze dag doen we in een werkgroep waarin iedereen binnen Icare JGZ kan en mag meedenken.

Opmerkingen medewerkers

Sociologisch

Visionair

Heerlijk om stil te staan bij het 'grotere doel' van Icare JGZ

Normaliseren is een belangrijk onderdeel in de JGZ

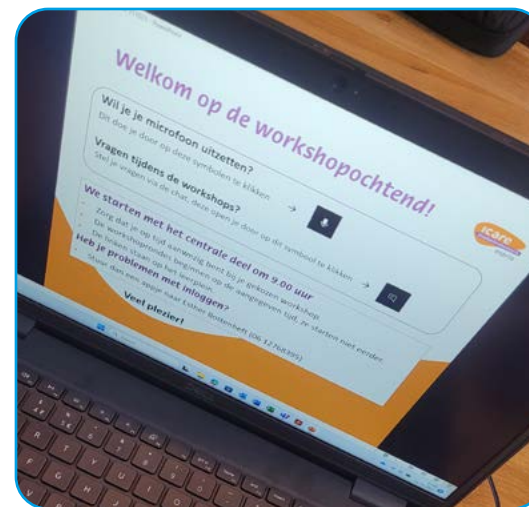
Filosofisch

De workshopdag

Al enkele jaren organiseren we twee keer per jaar een workshopochtend voor en door medewerkers. Inhoudelijke onderwerpen, nieuwe ontwikkelingen, opfrissen van kennis, netwerken met interne en externe collega's en zelfs arbo-onderwerpen staan dan op het programma. We betrekken vaak onze ketenpartners bij deze dagen en ervaren dat het uitwisselen van ervaringen en het laagdrempelig kunnen vertellen wat je doet en hoe we met elkaar kunnen samenwerken als heel waardevol wordt ervaren.

Richtlijnen

Vanuit het Nederlands Centrum voor Jeugdgezondheidszorg (NCJ) wordt de jeugdgezondheidszorg landelijk ondersteund. Het bijhouden van de nieuwste ontwikkelingen op dit gebied en het onderhouden van de veronderstelde basiskennis past niet altijd op de workshopdagen. Samen met medewerkers hebben we dit opgepakt. Dat heeft geresulteerd in de organisatie van twee inhoudelijke scholingsdagen in 2024 die voor en door medewerkers worden gehouden.

Samen met ketenpartners

Gestart met de GIZ-methodiek

Jeugdossier

Samenwerking Babyconnect

Wat is GIZ?

Voordelen van de GIZ-methodiek

Borging van de GIZ-methodiek binnen Icare JGZ

Gestart met de GIZ-methodiek

In 2023 zijn we gestart met de implementatie van de **gespreksmethodiek** GIZ (Gezamenlijk Inschatten Gespreksbehoeften). Inmiddels zijn de meeste teams getraind en we verwachten dat in mei 2024 elke medewerker die contactmomenten met ouders uitvoert de scholing heeft gevolgd. Ook voor de overige medewerkers (zoals het MT en het secretariaat) volgt een bijeenkomst waarin de GIZ methodiek wordt uitgelegd. Dit bevordert het samenwerken vanuit dezelfde principes.

Wat is GIZ?

De GIZ is een integrale onderbouwde gespreksmethodiek, waarmee je samen met ouders, kinderen en andere professionals de krachten en de ontwikkel- en zorgbehoeften van een specifiek kind/gezin adequaat en efficiënt in kaart brengt. Het helpt professionals samen met (aanstaande) ouders en jeugdigen te bepalen hoe het gaat en wat nodig is, gebruikmakend van overzichtelijke (leeftijdsspecifieke) schema's.

Meer informatie over GIZ is te vinden op de [site van het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid \(NCJ\)](#).

Voordelen van de GIZ-methodiek

- De GIZ focust meer op eigenaarschap ouders en versterkt de eigen kracht en veerkracht van ouders;
- De visual die gebruikt wordt bij GIZ is ook voor laaggeletterde ouders en niet-Nederlandse ouders makkelijker te gebruiken;
- De drie thema's van de GIZ 'Ontwikkeling', 'Opvoeding' en 'Omgeving' zijn al ingebouwd in ons Jeugdossier;
- De drie GGD-organisaties in ons werkgebied werken ook met deze methodiek, evenals een groeiend aantal andere ketenorganisaties. Hierdoor vergroten we met elkaar eenheid van taal richting ouders.

Borging van de GIZ-methodiek binnen Icare JGZ

We zorgen ervoor dat:

- nieuwe medewerkers de basistraining (verzorgt door onze eigen GIZ trainers) volgen;
- de getrainde medewerkers driemaal per jaar intervisie uitvoeren aan de hand van de GIZ methodiek, waarbij eenmaal de GIZ-coach/trainer/orthopedagoog wordt uitgenodigd om dit begeleiden. Een leidraad voor deze intervisie wordt begin 2024 ontwikkeld door de GIZ-trainers/coaches;
- nieuwe ontwikkelingen rondom GIZ gedeeld worden binnen de organisatie (taak van de projectgroep GIZ);
- de GIZ-trainer en de GIZ-coaches de benodigde bijscholing volgen;
- de samenhang met andere thema's zoals de Verklarende Analyse en IMH wordt gemaakt (taak van de projectgroep GIZ);
- het effect van GIZ wordt gemonitord door afname van een online enquête en het voeren van gesprekken met medewerkers.

Jeugdossier

Dit jaar is onze oud-collega Janine Benjamins (beleidsadviseur) gepromoveerd op onderzoek naar de ervaringen van ouders, jongeren en hulpverleners bij de invoering van een open dossier. Ons jeugdossier is om twee redenen uniek in Nederland. Allereerst omdat het volledig inzichtelijk is voor ouders (en jongeren) en daarnaast omdat er in de regio Veluwe in het dossier gewerkt wordt door de jeugdgezondheidszorg van Icare JGZ, de GGD én de Stichting Jeugd Noord Veluwe.

Het onderzoek van Janine Benjamins heeft een aantal interessante bevindingen opgeleverd.

- De resultaten laten zien dat ouders en jongeren meer regie, gelijkwaardigheid en vertrouwen in de zorg ervaren als ze zelf toegang hebben tot hun dossier;
- Vooral ouders met een migratieachtergrond en praktische opleiding profiteren van het open dossier. Als deze ouders in het gesprek niet alles begrijpen, kunnen zij thuis nog eens rustig nalezen wat er is opgeschreven. Als ze de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn, bieden vertaalprogramma's uitkomst;
- Of ouders wel of niet inloggen in het klantportaal, lijkt erg afhankelijk te zijn van het belang dat zorgverleners hechten aan een open dossier als middel om gelijkwaardig samen te werken met ouders en jongeren. De uitdaging voor de zorgprofessionals is dus dat juist deze groep gewezen wordt op de toegang tot het klantportaal én daar zo nodig extra hulp bij biedt.

Het onderzoek biedt ons inzicht waar we ons voordeel mee kunnen doen in het bestrijden en voorkomen van gezondheidsverschillen. Resultaten van dit onderzoek kunnen ons motiveren om juist deze doelgroepen extra te wijzen op de voordelen die het open dossier kan bieden en hen te ondersteunen bij de toegang tot het klantportaal.

Samenwerking Babyconnect

Icare JGZ heeft in juli 2023 een samenwerkingsovereenkomst getekend met VIPP Babyconnect. Het 'Versnellingsprogramma informatie-uitwisseling patiënt en professional' voor instellingen in de geboortezorg in Nederland heeft als doel om veilig, snel, betrouwbaar en betaalbaar digitaal informatie te delen. Er is in kaart gebracht welke verloskundige praktijken in het werkgebied van Icare JGZ al aangesloten zijn bij Babyconnect.

Babyconnect

Ouders moeten altijd toestemming geven bij de versturende partij voor gegevensdeling, in dit geval bij de verloskundige (praktijk/ziekenhuis) of kraamzorg. Icare JGZ stuurt geen gegevens naar verloskundige / kraamzorg via Babyconnect, maar is alleen de ontvangende partij. Met de leverancier van het jeugd dossier Iuvenelis worden afspraken gemaakt om gegevensuitwisseling tussen de systemen van de geboorteketen tussen het jeugd dossier mogelijk te maken. Een jeugdverpleegkundige van Icare JGZ gaat in 2024 aansluiten in de werkgroep Babyconnect om input te kunnen leveren op de uiteindelijke inrichting, implementatie en ontwikkelingen aangaande Babyconnect.

Samen in de organisatie

Hoe blijven we maatschappelijk verantwoord zorg bieden?

Hoe doen we dat bij Icare JGZ?

Een resultaat: taakverschuiving en toevoegen functies aan de teams

Kwaliteitstoetsing

Dialogotafel

Vervolg

Hoe blijven we maatschappelijk verantwoord zorg bieden?

Goede zorg creëer je samen. Daarom staan de regie en behoeften van ouders en kinderen centraal en geven professionals samen met ouders invulling aan de zorg. De laatste jaren hebben we al flink ingestoken om anders te gaan werken, om hiermee op een efficiëntere manier om te gaan met zorgverlening. Het flexibiliseren van contactmomenten is geïntroduceerd evenals groepszorg. Ook hebben we steeds beter in beeld welke competenties er in de teams nodig zijn. Om hiermee adequaat aan de vraagstukken van ouders tegemoet te kunnen komen. En alles begint bij die vraagstukken die ouders hebben. We leggen, mede door de introductie van groepszorg, daarbij wel het accent op 'het informele netwerk' eerst. Aangevuld met de focus op preventie. Om zodoende ook tijd te kunnen creëren voor intensievere ondersteuning voor ouders waarbij dat passend is.

Hoe doen we dat bij Icare JGZ?

Ons platform 'JGZ van de toekomst' concentreert zich op de vraagstukken die wij als Icare JGZ te beantwoorden krijgen. Het uitvoeren van de juiste zorg, op de juiste plek en door de juiste professional is hier een onderwerp dat opgepakt wordt in de werkgroep 'rollen, positionering en competenties'.

Een resultaat: taakverschuiving en toevoegen functies aan de teams

Van oudsher werken er in alle Icare JGZ teams jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en consultatiebureau assistenten samen. Nadat we al langer een taakverschuiving hadden ingevoerd van jeugdartsen naar jeugdverpleegkundigen, zijn er inmiddels ook verpleegkundig specialisten en pedagogen toegevoegd aan veel teams. In combinatie met de invoering van talentontwikkeling werken we op deze manier toe naar het in samenhang inzetten van de verschillende competenties die er zijn binnen de teams. Met als doel zo goed mogelijk en efficiënt mogelijk tegemoet te komen aan de vraagstukken van ouders.

Dit heeft binnen Icare JGZ al voor een aantal taakverschuivingen gezorgd:

- De jeugdverpleegkundige werkt na het volgen van de 'Pluis niet pluis' opleiding volgens de principes van taakherschikking;
- De verpleegkundig specialist is ingezet in ieder team;
- Komend jaar geven we de rol van de pedagoog in de teams verder vorm.

Hiermee ondersteunen we als Icare JGZ ouders invulling te geven aan de eigen verantwoordelijkheid om hun kind als ouder veilig en gezond te laten opgroeien. Het informele netwerk heeft hierin ook een plaats, welke we benadrukken door de inzet van groepszorg.

Het investeren in taakverschuiving draagt bij aan een effectieve en maatschappelijk verantwoorde inzet van professionals en regie van de ouder en de medewerker.

Kwaliteitstoetsing

Vanuit onze kernwaarde 'Leren en mogen leren' is Icare JGZ ingegaan op de uitnodiging van Ron Baumans, bestuurder van Actiz en directeur van JGZ Zuid-Holland West, om samen te onderzoeken of en op welke manier een dialoogsessie bij kan dragen aan kwaliteitstoetsing. De kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg wordt op verschillende manieren getoetst. Een daarvan is door bezoek van de inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). De inspectie is dan ook betrokken bij deze pilot, omdat we als organisaties verwachten dat deze pilot kan bijdragen aan een nieuwe manier van kwaliteitstoetsing.

Esther Bottenheft
Beleidsadviseur

Dialogotafel

In oktober 2023 hebben acht collega's uit team Lelystad, samen met collega's van jeugdgezondheidszorgorganisatie Zuid-Holland West, deelgenomen aan de dialogotafel. Onder leiding van een moderator is het gesprek gevoerd over verschillende thema's die te maken hebben met kwaliteit en veiligheid in de jeugdgezondheidszorg.

Denk daarbij aan onderwerpen als:

- Het open dossier;
- Regie (bij de ouder);
- Het werken met de voor de jeugdgezondheidszorg nieuwere disciplines als de pedagoog en de grenzen van de jeugdgezondheidszorg;
- Hoe blijven we voor onszelf zorgen.

Dit heeft een mooi gesprek opgeleverd en het maakte ook duidelijk dat de verschillen in werken en aanpak in Nederland groot zijn. Terwijl we vaak allemaal hetzelfde willen: dat doen wat nodig is voor ouders en kinderen!

Vervolg dialoogtafel

De dialoogtafel was een mooie ervaring om een bijdrage te kunnen leveren aan deze nieuwe manier van werken en we geven dit ook een vervolg. Vanuit de evaluatie wordt een volgende dialoogsessie voorbereid. Er zal hierin vooral gezocht worden naar een juiste diepgang van het gesprek om de impact van de sessie te vergroten. Als de pilot succesvol is, dan neemt het NCJ deze aanpak over voor alle jeugdgezondheidszorgorganisaties.

